

COLLEGE VAN BEROEP VOOR DE EXAMENS

Uitspraak van het College van Beroep voor de Examens van Tilburg University

in de zaak tussen

mevrouw X, appellante

en

de Examencommissie van Tilburg School of Economics and Management, verweerster

1. Procesverloop

Op 30 april 2017 heeft appellante een verzoek om een extra tentamengelegenheid voor het vak Financial Statements Analysis ingediend bij verweerster.

Bij beslissing d.d. 16 mei 2017 heeft verweerster het verzoek afgewezen (hierna: “bestreden beslissing”).

Tegen deze beslissing heeft appellante op 28 juni 2017 en derhalve tijdig een beroepschrift ingediend.

Het College van Beroep voor de Examens van Tilburg University (hierna: “het college”) heeft verweerster uitgenodigd om in overleg met appellante na te gaan of een minnelijke schikking van het geding mogelijk is. Op 6 juli 2017 heeft een schikkingsoverleg plaatsgevonden. Tussen partijen is geen minnelijke schikking bereikt.

Verweerster heeft op 18 juli 2017 een verweerschrift ingediend.

Namens appellante heeft X2 op 28 juli 2017 een nader stuk ingediend ter aanvulling van het beroepschrift.

Op 10 augustus 2017 heeft het college het beroep ter zitting behandeld. Appellant was daarbij in persoon aanwezig en vertegenwoordigd door haar gemachtigde mr. X1. Namens verweerster verschenen Y en Z.

2. Feiten en omstandigheden

- 2.1 Het college gaat uit van de volgende feiten en omstandigheden.
- 2.2 Appellante is sinds 1 februari 2016 ingeschreven voor de masteropleiding Accountancy en heeft tot op heden 54 ECTS behaald. Het vak Financial Statements Analysis (6 ECTS) is voor appellante het laatste onderdeel van haar programma.

3. Standpunt appellante

- 3.1 In beroep voert appellante het volgende aan. Ten eerste is de bestreden beslissing onrechtmatig, althans onrechtmatig tot stand gekomen omdat niet is voldaan aan de regel dat ten minste één lid van de examencommissie niet verbonden is aan TiSEM. Zoals uit de website van Tilburg University blijkt, bestaat de examencommissie louter uit leden van TiSEM. Ter zitting heeft appellante kennisgenomen van de stelling van verweerster dat er wel degelijk een lid van de examencommissie niet verbonden is aan TiSEM, maar dit lid niet betrokken is geweest bij de besluitvorming omtrent de bestreden beslissing. Appellante stelt vraagtekens bij de waarde van een extern lid indien deze persoon niet betrokken is bij de onderhavige casus.
- 3.2 Ten tweede is de bestreden beslissing onrechtmatig is omdat deze ondeugdelijk is gemotiveerd. Zo is bijvoorbeeld niet gemotiveerd waarom geen sprake is van bijzondere omstandigheden of nader gespecificeerd in welke andere zaken gelijk is geoordeeld. Dat verweerster in haar verweerschrift een nadere motivering geeft, maakt de bestreden beslissing niet ineens rechtmatig.
- 3.3 Ten derde is het vak Financial Statements Analysis het laatste vak in het programma van appellante. Andere faculteiten, zoals Tilburg Law School, hanteren een laatste-vak-regeling. Door TiSEM-studenten geen laatste-vak-regeling aan te bieden worden TiSEM-studenten ongelijk behandeld.
- 3.4 Ten vierde is sprake van bijzondere omstandigheden die in causaal verband staan met het niet afronden van het vak Financial Statements Analysis. Verweerster had daarom een extra tentamen gelegenheid moeten bieden. Studenten gaan er van uit dat zij twee tentamenmogelijkheden per jaar krijgen. Als er sprake is van bijzondere omstandigheden dan kan verweerster een extra tentamenmogelijkheid geven op grond van artikel 15, lid 4 sub a Regels en Richtlijnen voor de Examencommissie van de Tilburg School of Economics and Management 2016/2017 (hierna: 'R&R'). Het is niet duidelijk welk beleid verweerster hieromtrent hanteert. Weliswaar zijn twee tentamengelegenheden geboden, maar de tweede gelegenheid is appellante 'ontnomen' wegens haar ziekte. Van de eerste tentamen gelegenheid heeft appellante bewust geen gebruik gemaakt. Niet omdat ze de mogelijkheid heeft laten schieten door thuis te blijven of iets anders 'zinloos' te ondernemen, maar omdat ze besloot zich te richten op haar stage, met het oog op haar maatschappelijk leven na de studie. Het volgen van een stage wordt aangeraden door TiSEM. Appellante verwijt verweerster dat haar stage later begon dan gepland omdat ze een 'afmelding' van TiSEM moest krijgen in verband met de procedure voor een internationale niet-EU student en deze 'afmelding' van TiSEM lang op zich liet wachten. Gezien het voorgaande is, anders dan de bestreden beslissing stelt, wel degelijk sprake van een causaal verband tussen de bijzondere omstandigheden en het niet kunnen afronden van het vak.
- 3.5 Ten vijfde had verweerster toepassing moeten geven aan de hardheidsclausule. Naast de eerder genoemde bijzondere omstandigheden dient ook mee te spelen dat het vak Financial Statements Analysis voor appellante het laatste vak van haar opleiding is en het niet bieden van een extra tentamen gelegenheid voor appellante enorme kosten met zich mee brengt. Het gaat

daarbij niet alleen om het instellingstarief voor een semester ter hoogte van € 7.000, maar ook om € 6.125 aan visa-gerelateerde kosten en kosten voor levensonderhoud. De redenering van verweerster dat de hardheidsclausule slechts wordt toegepast in buitengewone gevallen waarbij sprake is van een opstapeling van bijzondere persoonlijke omstandigheden is niet terug te vinden in de R&R, noch in het Onderwijs- en Examenreglement 2016/2017 voor de Masteropleidingen (hierna: 'OER'). Verweerster geeft een, voor appellante nadelige, eigen invulling en uitleg aan de richtlijn.

- 3.6 Ten zesde is er geen minnelijk schikkingsoverleg geweest. Weliswaar heeft een gesprek plaatsgevonden maar het voelde alsof de uitkomst al van tevoren vaststond.
- 3.7 Ter zitting heeft appellante verzocht om vergoeding van haar proceskosten in geval van een geheel of gedeeltelijke gegrondverklaring van haar beroep.

4. Standpunt verweerster

- 4.1 Verweerster voert het volgende aan. Verweerster stelt voorop dat de examencommissie wel degelijk een extern lid heeft. De informatie op de website is onjuist. Mevrouw A is namelijk sinds 1 juli 2016 toegetreden tot de examencommissie van TiSEM. Zij is werkzaam bij Fontys Eindhoven en heeft binnen de examencommissie van TiSEM onder meer taken met betrekking tot het algemeen toetsingsbeleid en als toetsdeskundige. Mevrouw A was niet betrokken bij de besluitvorming van de bestreden beslissing, maar het ligt voor de hand dat niet ieder lid van de examencommissie bij elke beslissing betrokken is.
- 4.2 Volgens verweerster is de bestreden beslissing weliswaar summier, maar voldoende gemotiveerd. Daarbij merkt verweerster op dat indien de bestreden beslissing vernietigd zou worden enkel wegens een te summiere motivering, dat dan een nieuwe beslissing genomen zal worden die weliswaar voorzien zal zijn van een uitgebreidere motivering maar materieel dezelfde uitkomst zal hebben. Verder is de bestreden beslissing nader toegelicht in het schikkingsoverleg, in het verweerschrift en ter zitting.
- 4.3 Verweerster voert aan dat elke student ingevolge artikel 15 lid 2 van de R&R in beginsel tweemaal per studiejaar de gelegenheid krijgt om een vak af te ronden. Een van de redenen daarvoor is om studenten de mogelijkheid te geven een vak af te ronden ook in het geval zij een tentamengelegenheid missen vanwege ziekte of andere bijzondere omstandigheden. Dit betekent niet dat studenten individueel recht hebben op twee afzonderlijke tentamengelegenheden, maar slechts dat er twee tentamengelegenheden worden geboden. In overeenstemming met artikel 3.9, lid 1 OER juncto artikel 15, lid 1 R&R zijn aan appellante twee tentamengelegenheden geboden.
- 4.4 Op grond van artikel 15 lid 4 R&R kan verweerster een extra tentamengelegenheid toewijzen in het geval van bijzondere omstandigheden. Volgens vast beleid verleent verweerster zo'n extra tentamengelegenheid wegens bijzondere omstandigheden slechts indien ten eerste de studentendecaan de bijzondere omstandigheden heeft erkend en ten tweede er een verband bestaat tussen die bijzondere omstandigheden enerzijds en het niet hebben behaald van het desbetreffende vak anderzijds. Dit beleid is ook aan de orde geweest in de uitspraak van het college d.d. 29 juni 2017 (*uitspraak 2017.11 website CBE*). In die uitspraak achtte het college dit beleid niet onredelijk.

4.5 Verweerster ziet geen reden om te ontkennen dat appellante ziek was gedurende de tweede tentamenmogelijkheid d.d. 24 januari 2017. Echter, appellante heeft niet deelgenomen aan de eerste tentamenmogelijkheid d.d. 19 december 2016. Het klopt dat TiSEM studenten aanraadt om een stage te lopen, maar een stage is geen verplicht onderdeel van de opleiding. Appellante stelt wel dat haar stage later begon dan gepland in verband met een 'afmelding' die appellante van TiSEM moest krijgen, maar die vertraging was te wijten aan haar stagegever Philips. Bovendien doet het niet ter zake dat haar stage later begon, omdat het voor risico van appellante komt dat zij er zelf voor heeft gekozen om geen gebruik te maken van de tentamengelegenheid d.d. 19 december 2016.

Dit betekent dat er geen causaal verband bestaat tussen de ziekte van appellante op 24 januari 2017 en het niet voltooien van het vak Financial Statements Analysis. Daarom is het verzoek van appellante om een extra tentamengelegenheid terecht afgewezen.

4.6 Het is niet relevant dat het vak Financial Statements Analysis het laatste vak in het programma van appellante is. Verweerster hanteert slechts een laatste-vak-regeling indien sprake is van bijzondere, persoonlijke omstandigheden die in causaal verband staan met het onvermogen van een student om een vak te voltooien. Dat studenten aan een andere faculteit wel recht hebben op een extra tentamengelegenheid in het kader van een laatste-vak-regeling is tevens irrelevant omdat appellante een studente is aan TiSEM en derhalve de regels en richtlijnen van TiSEM van toepassing zijn.

4.7 De hardheidsclausule als bedoeld in artikel 27 R&R is niet van toepassing. Deze is slechts van toepassing in uitzonderlijke gevallen waarin sprake is van een opeenstapeling van bijzondere, persoonlijke omstandigheden. Financiële gevolgen worden hierbij niet meegewogen. In het bijzonder kan de hoogte van het instellingstarief geen rol spelen omdat dit zou betekenen dat studenten die een hoger tarief betalen anders behandeld zouden worden dan studenten die een lager tarief betalen.

5. Overwegingen college

5.1 Artikel 7.61 lid 2 van de Wet op Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) bepaalt dat het beroep kan worden ingesteld ter zake dat een beslissing in strijd is met het recht. Daaruit vloeit voort dat de toetsing door het college beperkt dient te blijven tot rechtmatigheidscriteria, zoals de vraag of verweerster zorgvuldig heeft gehandeld dan wel de vraag of gezegd zou moeten worden dat verweerster niet in redelijkheid tot de gewraakte beslissing heeft kunnen komen.

5.2 Ingevolge artikel 7.12a, aanhef en lid 3 sub b WHW draagt het instellingsbestuur er bij de benoeming van de leden van de examencommissie zorg voor dat ten minste één lid afkomstig is van buiten de desbetreffende opleiding of een van de opleidingen die tot de groep van opleidingen behoort. Ter zitting heeft verweerster de aanstellingsbrief van mevrouw A overlegd, waaruit blijkt dat mevrouw A per 1 juli 2016 benoemd is. Hiermee is vast komen te staan dat de samenstelling van verweerster voldoet aan het vereiste als bedoeld in artikel 7.12a, lid 3 sub b WHW. Derhalve was verweerster bevoegd om de bestreden beslissing te nemen. Niet ieder lid van de examencommissie hoeft bij elke beslissing betrokken te zijn.

5.3 Het college overweegt dat de bestreden beslissing summier gemotiveerd is. Met de toelichting die ter zitting en in het verweerschrift is gegeven is naar het oordeel van het college in ieder geval alsnog voldaan aan het motiveringsvereiste, op grond waarvan het college niet tot gegrondverklaring van het beroep komt.

5.4 Op grond van artikel 3.9, lid 1 OER jo. artikel 7.13, lid 2 sub h WHW krijgt een student aan een opleiding van de Tilburg School of Economics and Management in beginsel tweemaal per studiejaar de gelegenheid om een vak af te ronden. Zoals appellante erkent heeft verweester twee tentamengelegenheden geboden, te weten op 19 december 2016 en op 24 januari 2017. Daarmee is voldaan aan artikel 3.9, lid 1 OER.

Op grond van artikel 15, lid 4, sub a R&R kan verweester besluiten tot het toewijzen van een alternatief geroosterde (individuele) toets- of tentamengelegenheden in geval van bijzondere omstandigheden en na beoordeling van die bijzondere omstandigheden door de studentendecaan. Dit betreft een bevoegdheid van verweester die zij naar eigen inzicht kan gebruiken. Met betrekking tot deze bevoegdheid hanteert verweester het in overweging 4.4 omschreven beleid, welk beleid het college niet onredelijk acht.

Ook de toepassing van dit beleid in het onderhavige geval komt het college niet onredelijk of onrechtmatig voor, nu appellante erkent bewust geen gebruik te hebben gemaakt van de tentamengelegenheden d.d. 19 december 2016. Om die reden is het niet relevant of verweester zou kunnen worden verweten dat de onverplichte stage van appellante later begon dan gepland.

5.5 In geval van onbillijkheden van overwegende aard is verweester ingevolge artikel 27 lid 1 R&R bevoegd om in individuele gevallen ten voordele van de student een uitzondering te maken op de Regels en Richtlijnen. Ook dit betreft een discretionaire bevoegdheid van verweester. Het is ter beoordeling van verweester om vast te stellen of er inderdaad sprake is van onbillijkheden van overwegende aard.

Het college stelt vast dat verweester weliswaar alle (bijzondere) omstandigheden van appellante heeft meegenomen in de besluitvorming, maar desondanks heeft besloten om de hardheidsclausule niet toe te passen. Naar het oordeel van het college doen zich geen bijzondere omstandigheden voor op grond waarvan moet worden geoordeeld dat verweester het verzoek om toepassing van de hardheidsclausule niet had mogen afwijzen. In het bijzonder kan het college zich vinden in de redenering van verweester dat de hoogte van het collegegeld geen rol kan spelen bij de beoordeling van de vraag of toepassing moet worden gegeven aan de hardheidsclausule, omdat dit tot gevolg zou kunnen hebben dat studenten die meer collegegeld betalen een voorkeursbehandeling zouden krijgen ten opzichte van studenten die minder collegegeld betalen.

5.6 Het college benadrukt dat de wetgever de schikkingsprocedure dwingendrechtelijk voorschrijft. Hoewel een schikking niet in iedere zaak voor de hand ligt, kan een schikkingsoverleg juist zinvol zijn om de bestreden beslissing toe te lichten. Dit te meer indien de bestreden beslissing summier gemotiveerd is. Het college stelt vast dat een schikkingsoverleg heeft plaatsgevonden op 6 juli 2017. Dat appellante dit niet heeft ervaren als een schikkingsoverleg, doet daar niet aan af.

- 5.7 Gelet op het bovenstaande kan naar het oordeel van het college niet gezegd worden dat verweerster niet in redelijkheid heeft kunnen beslissen om het verzoek van appellante af te wijzen. Reeds om die reden bestaat ook geen aanleiding voor een vergoeding van proceskosten van appellante.
- 5.8 Onverminderd het vorenstaande en derhalve geheel ten overvloede merkt het college nog op dat het nuttig zou zijn om in de R&R of op enige andere wijze duidelijk te maken dat een van de redenen waarom per studiejaar twee tentamengelegenheden worden geboden is om studenten de mogelijkheid te geven een vak af te ronden ook in het geval zij een tentamengelegenheid missen vanwege ziekte of andere bijzondere omstandigheden.

6. Beslissing

Het college van beroep voor de examens verklaart het beroep ongegrond.

Aldus besloten op 10 augustus 2017 door het College van Beroep voor de Examens.

Tegen deze uitspraak kunt u, binnen zes weken na bekendmaking van deze uitspraak, beroep aantekenen bij het College van Beroep voor het Hoger Onderwijs, Postbus 16137, 2500 BC Den Haag. Voor meer informatie kunt u kijken op www.cbho.nl.